

Zpravodaj

Společnosti přátel Itálie

rok: 2015 • ročník: XX • číslo: 1

Adresa redakce:

Brixiho 21, 162 00 Praha 6
Tel./fax: 235 362 939
Mobil: 606 648 317

Internet:

prateleitalie@gmail.com
www.prateleitalie.eu
www.facebook.com/Prateleitalie

Číslo účtu:

1937698369/0800

Odpovědný redaktor:

Rostislav Pietropaolo

Náklad:

750 výtisků

Sazba a tisk:

Firma KELOC PC, spol. s r.o.,
náměstí SNP 32, 613 00 Brno

Uzávěrka tohoto čísla:

20. února 2015

25. výročí založení Společnosti přátel Itálie

Vážení členové a příznivci Společnosti přátel Itálie, dne 7. června 2015 uplyne 25 let od založení naší společnosti. Současně vyprší stanovami určená tříletá lhůta pro konání v pořadí již VIII. valného shromáždění společnosti. Časový souběh těchto důležitých událostí předsednictvu SPI umožnil stanovit termín konání valného shromáždění na sobotu 6. června 2015.

Nový velvyslanec Itálie J. E. Aldo Amati pozval dne 19. 11. 2014 předsednictvo SPI, aby se seznámil s její dosavadní činností. Nejvíce ho zaujala celostátní působnost SPI uskutečňovaná prostřednictvím našich regionálních poboček. Okomentoval to konstatováním, že za situace, kdy Itálie nemá v ČR žádný honorární konzulát, mohou naše pobočky, ale spoň v oblasti šíření italské kultury a jazyka, nahradit jejich roli. V pětadvacátém výročí vidí příležitost k většímu zviditelnění SPI a ujistil nás svojí podporou.

Inicioval naše setkání s ředitelem Italského kulturního institutu dr. Giovannim Sciolou k projednání společných opatření ke slavnostnímu průběhu VIII. valného shromáždění SPI.

Při tomto jednání dne 3. 12. 2014 jsme se dohodli na uspořádání výstavy archivních fotografií a materiálů z pětadvacetiletého působení SPI v prostorách Italského kulturního institutu v Praze od 21. 5. do 6. 6. Vernisáž bude spojena s prohlídkou výstavy komentovanou pamětníky.

V sobotu 6. června se v kapli IKI uskuteční slavnostní Valné shromáždění s programem:

- 10.00 – jednání delegátů podle obvyklého programu simultánně tlumočené do a z italského jazyka;
- 13.00 – přijetí účastníků shromáždění velvyslancem Itálie J. E. Aldo Amati spojené s prohlídkou velvyslanectví a pohoštěním;
- 16.30 – koncert árií z děl italských operních skladatelů v provedení studentů pražské konzervatoře.

Celostátní výbor SPI se na jednání dne 11. 12. 2014 usnesl, aby se na zajištění slavnostního průběhu VIII. valného shromáždění aktivně podílely všechny pobočky:

- včasným dodáním fotodokumentace ze své činnosti k plánované výstavě;
- návrhy k obsahové přípravě jednání a k případným změnám ve stanovách;
- odpovědnými návrhy na zastoupení poboček v celostátním výboru;
- pečlivým výběrem a zajištěním účasti delegátů pobočky podle klíče, který bude stanoven.

Rostislav Pietropaolo

Pozvání na valnou hromadu pražské pobočky SPI

Všem členům SPI z Prahy a Středočeského kraje.

Celostátní výbor SPI dne 11. 12. 2014 uložil předsednictvu **pozat všechny členy z Prahy a ze Středočeského kraje na čtvrtek 26. 3. 2015 v 16.30 do kaple Italského kulturního institutu ve Šporkově ulici č. 14, Praha 1 Malá Strana, na valnou hromadu pražské pobočky.**

Původně sedmičlenný výbor, zvolený 18. 2. 2012 v rámci VII. valného shromáždění se v průběhu funkčního obdo-

bí zmenšil na pět členů. Po rezignaci jeho předsedkyně Dagmar Koutné byl počet členů výboru pražské pobočky zredukován na pouhé 4 členky a stal se prakticky neakceschopným. Pobočka jako samostatný subjekt prakticky neexistovala. Její činnost, včetně pořádání kurzů italštiny nahrazoval celostátní výbor a pobočka zůstala v jeho stínu. Její výbor se scházel jen na společném jednání s celostátním výborem.

Na rozdíl od mimopražských poboček, pražská neměla právní subjektivitu. Zatím co pobočky mimopražské byly v souladu s novým občanským zákoníkem automaticky zapsány do spolkového rejstříku, o zápis pražské pobočky jsme museli častově i finančně náročným postupem požádat. Zápisem do Spolkového rejstříku vedeného Městským soudem v Praze byla dnem 15. 10. 2014 rozšířena působnost pobočky i na území Středočeského kraje a její název byl změněn na **Společnost přátel Itálie, pobočný spolek Praha.**

Skutečnost, že v územní působnosti pobočného spolku Praha máme největší počet členů, vyžaduje zvolit na valné hromadě silný a akceschopný výbor, společně posoudit náměty, jak oživit jeho činnost a zvolit delegáty na VIII. valné shromáždění SPI, které se bude konat 6. 6. 2015 spolu s oslavou 25. výročí založení SPI.

Rostislav Pietropaolo

Zřízení funkce tajemníka SPI

Celostátní výbor SPI dne 11. 12. 2014 schválil usnesení předsednictva o zřízení funkce tajemníka SPI a na základě výběrového řízení ustanovil od 1. 1. 2015 do této funkce Ing. Evu Poddanou

Vážení členové a příznivci Společnosti přátel Itálie,

dovoluji si se Vám v krátkosti představit. Pocházím z Kladna, ale již od začátku studia na vysoké škole žiji v Praze. Jsem matka dvou synů. Mé vzdělání nenaznačuje, že bych měla něco společného s Itálií nebo italštinou – jsem absolventkou VŠCHT Praha. Nicméně – asi jako Vás všechny – i mě vždy přitahovalo vše italské a italštinu jsem se začala učit jako samouk ještě při studiu na VŠ. Od roku 1991 vlastním Živnostenský list na tlumočení italštiny.

Po delší odmlce jsem asi před 6 lety nastoupila do konverzačního kurzu italštiny SPI a stále ho ještě navštěvuji. Stala jsem se členkou Společnosti a před dvěma lety jsem na Italském kulturním institutu složila zkoušku CILS v úrovni C1.

Vzhledem ke své dlouholeté praxi v managementu několika firem a s ohledem na již odrostlé děti, jsem si v poslední době uvědomila, že můj osobní a profesní růst může pokračovat jen při změně dosavadního způsobu práce. Takže nabídka pracovat pro SPI přišla v pravou chvíli. Doufám, že se mi podaří pokračovat ve vynikající 25 leté tradici společnosti a svojí prací obohatit její další činnost.

Eva Poddaná

Uhradili jste již členský příspěvek na rok 2015 a nezapomněli jste na to v loňském roce?

Pokud si nejste jistí, zeptejte se nás, rádi Vás budeme informovat. Evidenci členských příspěvků vedeme velmi pečlivě. Současně si Vás dovoluujeme upozornit, že pro neplacení členských příspěvků po dobu dvou let, Vám může být podle článku 4 stanov členství zrušeno.

Inkaso členských příspěvků je limitujícím faktorem činnosti společnosti od jejího založení.

Aby výše členského příspěvku nebyla zátěží a členy se mohli stát všichni, kteří o členství projeví zájem, byla usneseními valného shromáždění opakovaně stanovena jen minimální hranice ročního příspěvku 200 Kč pro zaměstnané a 100 Kč pro studenty a důchodce s tím, že každý člen zváží podle svých možností i vyšší příspěvek. Od založení společnosti se do ní spontánně přihlásilo 2 711 členů. Pokud by všichni členové příspěvky platili pravidelně alespoň v minimální výši, mělo by to velmi příznivý vliv na rozvíjení její činnosti.

Dovoluji si připomenout, že **č. účtu pro poukázání členského příspěvku je 1937698369/0800**. Pro snazší identifikaci úhrady je dobré uvádět jako variabilní symbol č. členského průkazu. Pokud je nemáte po ruce, uvádějte své jméno a příjmení a za který rok příspěvek hradíte. Již předem Vám děkujeme za splnění

členské povinnosti, ke které jste se zavázali podpisem členské přihlášky.

Rostislav Pietropaolo

Nový italský prezident

Volba italského prezidenta tentokrát proběhla rychle a bez ostudy. Při čtvrtém hlasování dostal Sergio Mattarella, 73 letý člen Ústavního soudu, téměř dvě třetiny hlasů. Za tento úspěch vděčí své celoživotní kariéře, stejně jako manévrovací schopnosti předsedy vlády Mattea Renziho, přičemž se volba nového prezidenta očekávala se značnou dávkou nervozity.

Italská hlava státu je volena na společném zasedání obou komor parlamentu, k nimž se při této příležitosti připojují i zástupci regionálních orgánů. Prakticky až do 80. let minulého století měli prezidenti funkci jakéhosi notáře na italské politické scéně. Podepisovali zákony, poskytovali milost, stříhali pásky při otevírání nových dálnic či jiných veřejných staveb. Částečnou změnu přinesl socialista Sandro Pertini, který často otevřeně komentoval a kritizoval vládu či nešvary v italské společnosti. Obrat koncem 80. let přinesl prezident Francesco Cossiga, a bylo to právě v době, kdy se politický systém, v němž italská demokracie fungovala od 2. světové války, dostal do krize. Ta, jak je dobře známo, vyvrcholila velkou korupční aférou na počátku 90. let, takzvanou akcí Čisté ruce „Mani pulite“, v zeslabeném a nestabilním politickém systému se prezident zvolený na 7 let stal jakousi stálicí, arbitrem, který musel rozhodovat v ostrých sporech v zemi rozdělené na pře-

svědčené zastánce Berlusconiho a jeho hluboké odpůrce. A hlavy státu začaly plně využívat výsady, které jim zaručovala ústava. Prezident Scalfaro například odmítl jmenovat Berlusconiho advokáta Previtiho (později právoplatně odsouzeného) do funkce ministra spravedlnosti. Jeho nástupce Carlo Azeglio Ciampi odmítal politické tlaky, jednou Berlusconiho, podruhé levice, na předčasné rozpuštění parlamentu.

A ještě větší úlohu v tomto směru sehrál Giorgio Napolitano, který byl hlavou státu po rekordní dobu 9 let. Neměl lehkou situaci. Bylo o něm známo, že byl dlouholetým významným představitelem Italské komunistické strany. Ve volbách v roce 2008 Berlusconi dosáhl velkého vítězství. Nová vláda se za podpory velké většiny ve sněmovně snažila protlačit celou řadu zákonů jasně ve prospěch Berlusconiho, jeho stoupců i firem. Napolitano za souhlasu Ústavního soudu odmítl nejednou takové zákony podepsat a odolal každodenním ostrým útokům tiskové i televizní mašinérie magnáta. Stejně tak mnohokrát odmítl žádost o politickou podporu své bývalé strany. Na pravici i na levi mu mnozí vyčítali (a možná budou stále vyčítat), že na podzim roku 2011, v okamžiku obrovské krize italských financí po rezignaci Berlusconiho nerozpuštěl parlament, nevypsal nové volby a naopak pověřil profesora Maria Montiho ustavením technokratické vlády. Levice je přesvědčena, že to mohl být definitivní konec magnáta, pravice zase, že to byl antidemokratický puč. Patřím k těm, kteří jsou přesvědčeni, že si Itálie v té době nemohla dovolit několikaměsíční rozvášněnou vo-

lební kampaň a že Montiho vláda, i když udělala mnoho chyb, situaci v podstatě zachránila a Itálie se vyhnula osudu Řeka či Portugalska, které byly postaveny pod kuratelou tzv. Trojky, tj. Mezinárodního měnového fondu, Evropské komise a Evropské centrální banky. A že pak Napolitano napomohl ustavení vlády Enrica Letty, kde společně zasedali představitelé Demokratické strany i Berlusconiho? A co jiného mohl udělat, když představitelé hnutí „5 stelle“, kteří reprezentovali 25 % voličstva, odmítli jakoukoliv spolupráci s ostatními stranami? Měl snad v unavené zemi vypsát další volby? Během své rekordně dlouhé politické kariéry se určitě dopustil různých chyb, které se týkaly i Československa. Například v roce 1969 vedl komisi IKS, která vyloučila redaktory deníku „Il Manifesto“, kteří mj. považovali kritickou pozici strany vůči invazi do Československa za příliš měkkou a neupřímnou. Ve svých pamětech pak Napolitano před lety napsal, že „byla chyba, že Jiří Pelikán nedostal od IKS skutečnou podporu v jeho boji proti normalizaci, takže se musel obrátit k socialistům“. Přesto ale musím říci, že mě překvapila ostrá, řekl bych až příkrá kritika Napolitana, kterou v italsko-českém blogu na internetovém serveru Hospodářských novin vyjádřil novinář Andreas Pieralli. Myslím, že si ji naprosto nezaslouží, což ostatně potvrdila ovace, které se mu v parlamentu dostalo při volbě nového prezidenta.

Nového prezidenta Mattarellu přijali celkem příznivě i ti, kteří pro něj nehlasovali. Ve svém inauguračním projevu řekl jasně, že „chce být arbitrem, ale že hráči mu mají pomoci“, tj. nesnažit se ho stáh-

nout demagogicky na svou stranu. Ví se o něm, že na politické kolbiště v řadách Křesťanské demokracie vstoupil v roce 1980, poté co byl jeho bratr Piersanti zavražděn mafií, i to, že v roce 1990 raději rezignoval z funkce ministra, než aby souhlasil s návrhem zákona, který v podstatě Berlusconiho televizím poskytoval monopol komerčního vysílání. A že se později stáhl do ústraní a v roce 2008 nechtěl kandidovat do parlamentu. Nezapomnělo se na něj, protože byl v roce 2011 zvolen členem Ústavního soudu.

Jeho zvolení je určitě úspěchem Demokratické strany a hlavně premiéra Renziho. Ale mnozí jsou přesvědčeni, že ctižádostivý a občas agresivní premiér by mohl někdy litovat: Sergio Mattarella je člověk klidný a mírný. Je ale houževnatý a jak ukazuje jeho minulost, své zásady a ústavu státu dokáže pevně hájit.

Josef Kaškar
Řím

Sdělení předsednictva Společnosti přátel Itálie

V minulém čísle Zpravodaje jsme zveřejnili důvody, pro které Dr. Andreas Pieralli rezignoval na funkci statutárního místopředsedy Společnosti přátel Itálie. Proto prohlašujeme, že veškeré jeho názory, at' již jsou uvedeny a publikovány kdekoliv, jsou jeho názory osobní a nevyjadřují stanoviska Společnosti přátel Itálie.

Petr Dostál
předseda

Výstava KOPP & KRÁTKÝ slavila také úspěchy v Miláně

Výstava fotografií Františka Krátkého a Pavla Koppa se v lednu letošního roku přesunula do Lombardie, do Českého centra v Miláně. Mnohé dávné události propojily tento nejlidnatější italský kraj s českým územím, tady docházelo a stále dochází k vzájemným kulturním kontaktům. Expozice K&K ukázala dnes už pozměněnou realitu italské ulice, zanikající čas „dlouhého“ devatenáctého století i obrázky italských měst před nastupující globalizací postmoderního věku. Ten bude v plné míře brzy reprezentován na světové výstavě EXPO 2015 Milán od 1. května. Mě však ještě zajímal ve zkratce zachycený starý svět prostřednictvím dokumentární fotografie a právě na něj jsem se zeptala ředitelky Českého centra Radky Neumannové.

Jak zapůsobila výstava dvou českých fotografů, jejich obrázky Itálie v lombardské metropoli?

RN: Když jsme výstavu chystali, říkali jsme si, že by mohla být pro Italy zajímavá. Jednak výstava vyzdvihuje dlouhodobé kulturní vazby mezi Českou republikou a Itálií a pak také jsou Italové vždy zvědaví na to, jak je vnímána jejich země a jejich památky. Vlastně jsou pokaždé potěšeni, když cizí umělci dokumentují život v jejich zemi. A to se potvrdilo na vernisáži, která měla výborné ohlasy v médiích, s ohledem na vysokou návštěvnost vý-

stavy jsme ji prodloužili o další dva týdny. Články o výstavě se dostaly do prestižních deníků, jako jsou La Repubblica, Corriere della Sera anebo do specializovaných časopisů o architektuře, což je velký úspěch.

Fotografie spojují dvě časová období, historické obrázky Františka Krátkého jsou datovány rokem 1897 a fotky Pavla Koppa jsou pořízeny přibližně o osmdesát až devadesát let později.

RN: Celý koncept připravilo Centro di Ricerca e di Archiviazione della Fotografia di Spilimbergo (CRAF – Centrum fotografického výzkumu a archivace ve Spilimbergu) v severním kraji Friuli – Venezia Giulia, kde byla výstava poprvé prezentována v této dnešní podobě v roce 2012. CRAF získal před mnoha lety do svého archivu fotografie současného českého fotografa Pavla Koppa a následně i monografii Františka Krátkého, který fotografoval italskou ulici už na konci 19. století. Jeho dnes už historické fotografie pocházejí z unikátní fotografické sbírky pana Pavla Scheufflera. Díky zapojení italského kurátora Cesare Colomba vznikla výstava, na které vedle sebe můžete spatřit právě kolorované fotografie Františka Krátkého a černobílé záběry Pavla Koppa, které zachycují proměnu vybraných italských míst a jejich atmosféru, kterou dnes již nenajdete. Například nádherné mlýny na řece Adiži, které už dnes neexistují nebo trh s kozím mlékem na římském náměstí Piazza del Popolo a mnoho dalších.

Výstava v Miláně se konala od 20. ledna do 6. března 2015.

Michaela Krčmová

Nabídka členům Společnosti přátel Itálie

Italská cestovní kancelář **DESTINAZIONE SOLE** nabízí členům Společnosti přátel Itálie zvýhodněné balíčky zájezdů na EXPO MILANO 2015. Kromě toho nabídka samostatně obsahuje i vsupenky za zvýhodněné ceny

V případě zájmu se obračejte na:

Telefon: +420 605 723 770

Email: destinazioneole.na@gmail.com

Eva Poddaná

Nabídka 5. ročníku letního kurzu italštiny Peschici, Gargano, Vieste

WIKIEVENTS
A SPOLEČNOST PŘÁTEL ITÁLIE

představují nabídku páteho ročníku
letního kurzu italštiny „Učíme se
italsky při poznávání krás Itálie“
a potom **VŠICHNI K MOŘI**.

PESCHICI-GARGANO-VIESTE

od soboty 4. července do soboty
11. července 2015

Program:

Sobota 4. července
8.00–14.30

přilet do Říma-Fiumicino, odvoz z letiště
a ubytování účastníků v hotelu

18.30

Uvítací koktejl za účasti předsedy místní
organizace pro poznávání teritoria.

Seznámení s týdenním programem.

20.30

večeře, volná zábava

Neděle 5. července

9.30–13.30

Interaktivní kurz italštiny. Poznávací ná-
vštěva místa kde se nacházíme.

14.30

všichni k moři, didaktické hry na pláži

20.30

večeře a volná zábava

Pondělí 6. července

9.30–13.30

Zájezd do města Vieste. Interaktivní kurz
italštiny. Umění a kultura v překrásném
historickém centru a čtvrti vybudované
v devatenáctém století.

Odpoledne: didaktické hry na pláži

20.30

večeře a volná zábava ve Vieste

Úterý 7. července

9.30

odjezd k lekci italštiny při návštěvě Mon-
te Sant'Angelo a Mattinata.

Půjde o návštěvu slavné basiliky svatého
Michala Archanděla, která je každý rok
cílem tisíců turistů a věřících procházejí-
cích ulicemi Angela. Poté se přemístíme
do Mattinaty k prohlídce charakteristic-
kých staveb.

Odpoledne: didaktické hry na pláži.

20.30

večeře a volná zábava v Peschici

Středa 8. července

Lekce italštiny. Návštěva zemědělského podniku s ochutnávkami a ukázkami vín a olejů

20.30

večeře, volná zábava

Čtvrtek 9. července

Volný den s pobytem u moře a odpočinkem na pláži večere, volná zábava

Pátek 10. července

9.30–13.30

kurz italské kuchyně v zařízení věhlasných kuchařů Odpoledne: kurz italštiny u moře, didaktické hry na pláži

20.30

Večeře, volná zábava

Sobota 11. července

Snídaně a odjezd na letiště Roma Fiumicino k odletu do Prahy.

Podmínky účasti:

Účastnický poplatek je za osobu ubytovanou v dvoulůžkovém pokoji 400 EUR, 373 EUR v třílůžkovém a 360 EUR v čtyřlůžkovém pokoji a nezahrnuje zpáteční letenku Praha-Řím-Praha. Letenky budou zakoupeny hromadně pro všechny přihlášené. Čím dříve to bude, tím budou letenky levnější. Přihlaste se proto do 15. dubna.

Zálohu 250 EUR přihlášení účastníci uhradí italskému partnerovi WIKIEVENTS při informativním setkání v Praze, na které budou pozváni. Doplatek účastnického poplatku a cenu letenky uhradí účastníci po příjezdu do místa pobytu.

Účastnický poplatek zahrnuje: 7 nocí a 8 dní v REZIDENCI JULIA PESCHICI, polopenzi s bufetem předkrmů, výběr ze dvou prvních a dvou hlavních chodů, ovoce nebo zákusky, nápoje k jídlu, autobus po celou dobu pobytu, dopravu z letiště a na letiště, exkurze, plážové služby, klubový průkaz.

Přihlášky na prateleitalie@seznam.cz.
Informace Ing. E. Poddaná, tel. 603 413 962

Sandro Pascarelli

Dovolená v Toskánsku

Máte zájem strávit dovolenou v srdci Toskánska s možností výletů do San Gimignano, Sieny i Florencie? Můžete být ubytováni v charakteristické lokalitě „Antico Borgo San Lorenzo“. Perfektní apartmány pro 2 až 10 osob s vybavenými kuchyněmi, manželské pokoje s koupelnami a samostatnými vchody. Hostům je k dispozici bazén, stolní tenis, možnost zapůjčení horských kol a další služby. Podrobné informace včetně cen najdete na www.anticoborgosanlorenzo.it

Zadáním termínu a kontaktních údajů na prateleitalie@seznam.cz získáte 10% slevu.

Rostislav Pietropaolo

Italské dny v Kroměříži

13.–18. října 2014, prezentace italské kultury při příležitosti italského předsednictví v Radě Evropské unie.

Hned několik významných osobností úzce spjatých se zemí Apeninského poloostrova zavítalo v polvině října do Kroměříže na Italské dny. Cílem několikletého tematicky zaměřeného bloku výstav, besed, filmových projekcí i gastronomických zážitků je přiblížit veřejnosti zemi, která v danou dobu předsedá Radě Evropské unie. Pořadatelkou celého cyklu je poslankyně Evropského parlamentu Olga Sehnalová, která poznamenala: „Když jsme si v roce 2010 vzali za cíl představit v Kroměříži poutavou formou země, které v příslušném půl roce předsedají Radě Evropské unie, málokdo tušil, jak silná a zájímavá tradice může z této myšlenky vzniknout. Naše Evropské dny už představily devět evropských zemí. Na podzim 2014 se nám podařilo získat záštitu velvyslanectví Italské republiky a stejně tak nás těší, že se daří zapojovat do programu Evropských dnů i místní občany, živnostníky či firmy působící v České republice.“

První den

Akci slavnostně zahájila paní Vanda Spataro, obchodní ataše Italského velvyslanectví v Praze, poté europoslankyně Olga Sehnalová představila program celého týdne a hosty úvodní besedy. Pozvání přijali Walter Attanasi, italský di-

rigent koncertující na prestižních světových scénách, jehož působnost sahá i do České republiky, a někdejší český velvyslanec v Itálii Pavel Kopp, který jako fotograf našel v krásách Itálie svou životní inspiraci. Posluchači tedy měli příležitost pohlédnout na Itálii očima Čecha žijícího v Itálii a zároveň očima Itala, který žije v Čechách. Role moderátorky se zhostila redaktorka Českého rozhlasu Plus Daniela Vrbová, která v závěru téma besedy převedla na přátelství Pavla Koppa se známým hercem Miroslavem Horníčkem. Miroslav Horníček totiž vytvořil originální texty k ne méně originálním Koppovým fotografiím, které zachycují život v italských ulicích. Tímto spojením vznikla kniha Chvilky s Itálií i stejnojmenná výstava, kterou mohli návštěvníci Italských dnů zhlédnout až do konce října ve foyer Domu kultury. Zlatým hřebem odpoledne se stala ochutnávka italských specialit restaurace a kavárny Scéna. Nechyběly známé italské salámy, sýry, těstoviny, pizza, ale i dezert tiramisu. K ochutnávce se připojila také litovelská firma Orrero, která se specializuje na výrobu sýrů italského typu. Tento den pozornost kolemjdoucích u Domu kultury poutal i přistavený vůz značky Ferrari.

Druhý den

Druhý den italského týdne v Kroměříži patřil tradičně dětem, cestování a další besedě, která se tentokrát zaměřila na italštinu a její výsostné postavení ve světové hudbě. Kroměřížská hudebnice Irena Salvadori si k povídání přizvala své dvě kolegyně, které za doprovodu klavíru za-

zpívaly některé operní árie. Odpoledne byly v přednáškovém sále k vidění dva díly Cestománie věnované Toskánsku a Sicílii.

Třetí den

Když se řekne italská mafie, většině lidí se vybaví populární televizní seriál Chobotnice nebo filmová trilogie Kmotr režiséra Francise Forda Coppoly. Jak ale vypadá a funguje mafie ve skutečnosti? Návštěvníci Italských dnů to už vědí. Prozradil jim to Petr Kupka z katedry politologie Fakulty sociálních studií MU Brno. Jeho přednáška se zaměřila nejen na nejznámější sicilskou mafii Cosa Nostra, ale také na všechny velké kriminální organizace v jižní Itálii.

Čtvrtý den

Válečné události vzbudily emoce i po sto letech, na programu byla totiž beseda s vojenským historikem. Ve zcela zaplněném sále renomovaný znalec vojenské historie Eduard Stehlík hovořil o italské frontě Velké války, která poznamenala téměř každou moravskou i českou rodinu. Popsal nejvýznamnější události a bitvy fronty a přítomným nad přinesenými rodinnými fotografiemi také poradil, jak postupovat v pátrání po osudech jejich dědů a pradědů.

Pátý den

K Italským dnům se připojili i studenti Střední školy hotelové a služeb v Kroměříži.

Studentky si pod vedením Dagmar Adami připravily povídání na téma gast-

ronomie a cestování. Posluchačům přiblížily krásy jezera Lago di Garda, Toskánska i Sardinie, kam je přivedla školní praxe. Pátý den také europoslankyně Olga Sehnalová vyhlásila vítěze dvou soutěží o Itálii a pět šťastných výherců pozvala na návštěvu do Evropského parlamentu.

Šestý den

V sobotu jsme se prošli po Kroměříži a hledali italské stopy v tomto krásném jihomoravském městě. Komentovanou procházku připravil kurátor obrazové sbírky Arcidiecézního muzea a začala před zámkem, jehož barokní přestavba je dílem italského architekta Giovanniho Pietra Tencally. Pokračovala do unikátní Květné zahrady zapsané v roce 1998 společně s Arcibiskupským zámkem i Podzámeckou zahradou na seznam Světového dědictví Unesco, a k dalším zajímavým objektům, které realizovali italští umělci. Italské dny v Kroměříži doplnila také projekce vynikajících starších i současných filmových děl, jako jsou například Felliniho Amarcord či Sorrentiniho Velká nádhera.

Pavel Zima

Půlstoletí italštiny pro samouky

„Italština pro samouky“ Dr. Jarmily Janešové pomáhá po desítky let početným uživatelům zvládat základy tohoto krásného románského jazyka.

První vydání učebnice vyšlo v roce 1965 ve Státním pedagogickém nakladatelství

(SPN) v Praze. Kvůli velkému zájmu došlo brzy k dalším vydáním stále ve větším nákladu. Také ŠPN v Bratislavě vydalo tři mutace ve slovenštině. V průběhu 50 let bylo celkem šest vydání.

Na podzim 2014 vychází učebnice pod názvem „Italština (nejen) pro samouky“ Je to v pořadí již páté vydání v nakladatelství LEDA spol. s r.o., Voznice, které vydává tuto učebnici již 20 let.

Nově přepracovaná, jak již vyplývá z jejího názvu, je určena nejen pro samouky a samostatné studium, ale i pro výuku a práci ve skupině pod vedením učitele. Je opatřena klíčem k početným cvičením a souhrnným slovníkem, který obsahuje slovní zásobu v rozsahu více než 3 000 slov. Součástí publikace jsou 2 audio CD a CD ve formátu MP3 s nahrávkami čtyř rodilých mluvčích z rozdílných částí Itálie. Struktura jednotlivých lekcí je přehledná a zohledňuje pokroky studentů při studiu. Ve srovnání s posledním vydáním obsahuje nové doplňkové texty zejména z oblasti turistiky a mnoho praktických a ilustrovaných dialogů. V posledních lekcích uvádí autentické texty z oboru ekonomie, kultury, umění a vědy s ohledem na rozmanitost studentů a jejich zájmů.

Nové vydání jistě zaujme mnohé uživatele, kteří ocení vložené vědomosti a zkušenosti autorky, dlouholeté učitelky italštiny, která v loňském roce oslavila nádherné životní jubileum 90 let.

Denisa Kotková

Italská kniha o československém vědeckofantastickém filmu

S potěšením mohu ohlásit ediční novinku, na níž se podílejí hned dva členové a spolupracovníci naší Společnosti přátel Itálie. Kniha, o níž vás chci stručně informovat, nese název „Orbite“. Jejím autorem je Roberto Alquati a vydalo ji malé italské nakladatelství Urbone Publishing, jež vede Gianluca luorio. „Orbite“ je kompilativní kniha věnovaná československému vědeckofantastickému filmu. Uvádí různé informace, data o produkci, režii a synopse mnoha filmů, jež autor zhlédl. Více než sto padesát filmů dlouhometrážních, animovaných, dokumentárních, televizních videí atd. Mohu říci, že jsem sledoval výzkumný postup, jímž se vydal Roberto Alquati a vím, kolik energie a prostředků této práci věnoval. Zhlédnutí všech těch filmů je nejen důkazem autorovy houževnatosti, ale také ochoty personálu Národního filmového archivu a archivu České televize. Jsem rád, že se takto mohou italští čtenáři seznámit s méně známými stránkami naší kinematografie a kultury.

Zajímavá je i informace o ediční činnosti, kterou rozvíjí Gianluca luorio a jeho Urbone Publishing. Nakladatelství vydává převážně knihy statistické, eseje a romány z oblasti fotbalu. V katalogu nalezneme zajímavé biografie, příběhy, dramata a události, vše souvisí se světem míče.

Pokud máte zájem, můžete najít informace a nabídky nakladatelství na stránkách www.urbone.eu, nebo kontaktovat přímo Gianluca luorio, který je také lektorem našich kurzů italského jazyka.

Rostislav Pietropaolo

O malíři Tizianovi z Cadore

Kulturní událostí v září letošního roku by mělo být otevření výstavy děl benátského renesančního malíře Tiziana Vecellia v Císařské konírně Pražského hradu. V České republice se nachází dvě Tizianova mistrovská plátna. Prvním je potrestání satyry Marsya bohem Apollónem, jež vypráví jeden z příběhů Ovidiových Proměn. Toto pozdní Tizianovo dílo ve sbírkách olomouckého arcibiskupství Kroměřížského zámku patří mezi nejvzácnější a nejdražší obrazy na našem území. Z Itálie by se na zářijové výstavě mělo objevit úplně původní plátno s tímto námětem, které je od 16. století v soukromém vlastnictví jedné z dóžecích rodin.

Druhé mistrovské plátno z Obrazárny Pražského hradu představuje renesanční krásku česající si vlasy, jejíž portrét je obdobou obrazu v pařížském Louvru. U pražské Toalety mladé ženy však není možné prokázat osobní Tizianův rukopis, plátno i s rámem je ve srovnání s původními inventárnými údaji Obrazárny z druhé poloviny 17. století o mnoho menší a je vytvořeno technikou, která se používala pro vytváření replik obrazů.

Historikové umění se stále nemohou dohodnout na datum, kdy se malíř narodil v horském městečku Pieve di Cadore vzdáleném sto třicet kilometrů od Benátek, neboť v patnáctém století se ještě nevedly farní záznamy o narození a úmrtí obyvatel. Ale o sto let později byla situace jiná. Když Tizian v roce 1576 zemřel v benátské farnosti San Canciano, do úmrtního listu bylo zaznamenáno: „Mrtvý ve věku 103 let.“

Jako chlapec odešel společně s bratrem Francescem do Benátek, aby se v hlavním městě vyučil umění mozaiky. Záhy se však projevilo jeho malířské nadání. „Měl velkou podporu rodiny, a když Sebastiano Zuccato, majitel dílny s mozaikami, rozpoznal výjimečný talent, poslal ho k bratrům Belliniovým. Tam se setkal s dalším mimořádným umělcem Giorgionem z Castelfranca, který ale zemřel v rozkvětu svých tvůrčích sil,“ doplňuje emeritní profesor Lionello Puppi z Benátské univerzity Ca’Foscari.

Podobně jako neznáme Tizianovo datum narození, nevíme ani o jeho prvních malířských dílech na rozdíl od fresek, které mezi lety 1507 až 1509 vyhotovil společně s Giorgionem na nově postaveném skladu německých kupců v Benátkách u mostu Rialto. Když původní budova v roce 1505 vyhořela, rozhodly benátské úřady o její obnově a Giorgione z Castelfranca dostal do té doby nevidanou veřejnou zakázku. K výzdobě boční stěny směrem k mostu přizval Tiziana jako svého pomocníka. Oba umělci si byli osobně i profesně blízcí, vyznávali totiž nový způsob práce s malířskými barvami, kte-

ré se nanášely přímo na plátno bez podrobnější kreslířské přípravy.

Po smrti Giovanniho Belliniho pokračoval Tizian Vecellio v tradici předního umělce Nejjasnější republiky. Tímto způsobem si od roku 1517 zajistil pravidelný roční příjem, který s sebou nesl povinnost pracovat na malířské výzdobě sálu Dóžecího paláce a portrétovat dóžata. Tizian během svého dlouhého života získal uznání, slávu i majetek. Stal se jediným portrétistou císaře Karla V., maloval mnoho patricijů a vévodů měst Mantovy, Ferrary, Urbina a dalších. Proslavil se podobiznami a akty modelek s vlasy zlatých až hnědých odstínů. Na rozdíl od šlechty nám však jména Flóry, La Belly, Diany nebo Venuše Urbinské zůstala zřejmě navždy utajená.

Vytvořil také významné oltářní obrazy, jako například v letech 1516–1518 Nanebevzetí Panny Marie pro ústřední oltář františkánské baziliky v Benátkách nebo Utrpení svatého Vavřince pro jezuitský kostel nedaleko jeho benátského domu s ateliérem, jemuž se říkalo Casa di Tiziano ai Birri. Ve františkánském kostele Santa Maria Gloriosa dei Frari je Tizian také pochován v mramorovém sarkofágu, i když zemřel v době morové nákazy

Tizianův pomník v jeho rodném městě Pieve di Benátek a uvnitř objektů ve městě se nesmělo Cadore pohřbívat. Jestli i jemu se stala černá smrt osudnou, není jasné, protože v úmrtním listu je zmíněna jako příčina smrti pouze horečka. Bratři františkáni mu tak splatili svůj dluh za vyhotovení obrazu Panny Marie v krásném červeném rouchu, která působí dojmem, že skutečně stoupá na nebesa.

V Pieve di Cadore pracovníci Vznešené komunity pečlivě střeží jeho dědictví a všechny památky týkající se rodiny Vecelliových. Jako zázrakem se z roku 1533 zachoval na pergamenu napsaný dekret Karla V. s originální pečeti, udělující šlechtický titul a privilegia umělcově rodině. Na místní radnici je také v ohromné dřevěné skříni uložen jeden z originálních výtisků Tizianovy první biografie, která vyšla roku 1622 v Benátkách.

Tizianovy obrazy stále uchvacují nádhernými barvami, taHy štětcem vystihují duševní stav i barvu pleti portrétovaného. Z jakých pigmentů nebo minerálů se míchala například červená barva? „O Tizianově červení mluvíme dnes, ale tehdy nic takového nebylo. Podle rentgenového průzkumu obrazů jsme zjistili, že některé mají až 15 vrstev malby, než umělec docílil žádoucího odstínu. A tak je každý obraz barevně jiný a není žádná typická Tizianova červená, jak se objevuje v současných barevných škálách.“
r vsvětluje Letizia Lonzi z Pieve di Cadore.

Právě zvláštní pastelovou barevností vyniká kroměřížský Tizian, dokonce někteří historikové umění hovoří o nedokončenosti obrazu. Námět zobrazující svlékání pyšného satyra Marsya z kůže, který se opovází vyzvat na souboj ve hře na flétnu samotného boha Apollóna, se v dějinách výtvarné kultury neobjevuje příliš často. Proto se ujal také výklad, že malba byla inspirována tragickou událostí z roku 1571, což odpovídá období, kdy byl obraz namalován. Tehdy byl Turky podobně jako Marsyas Apollónem zabit velitel benátské pevnosti na Kypru Marcantonio

Bragadin, když ostrov neúspěšně vzdoroval osmanskému útoku.

Správce obrazové sbírky Kroměřížského zámku Miroslav Kindl připojuje informaci o tom, jak se dílo takových kvalit a významu objevilo v majetku katolické církve na Moravě: „Původ obrazu lze nejdále doložit do roku 1655 ke kolekci holandského šlechtice, o osmnáct let později ho společně s dalšími koupil olomoucký biskup Karel z Lichtenštejna.“ Plátno bylo na jaře v roce 2013 zapůjčené na velkou soubornou Tizianovu výstavu v konírně bývalého papežského paláce na římském Kvirinálu, která dnes patří k sídlu italského prezidenta, kterým byl nedávno zvolen Sergio Mattarella.

Michaela Krčmová

Italská kongregace v Praze. Čtyři staletí příkladu charity a tolerance

Přítomnost Italů na území dnešní České republiky má významnou a historickou tradici.

Sice se ve středověku tato přítomnost nejvíce jevila jako skutečná migrace Italů směrem na území zemí koruny české, ale v druhé polovině šestnáctého století již existovaly v Praze početné kolonie složené převážně z italských stavebních řemeslníků a obchodníků, kteří se se svými ro-

dinami usadili ve městě Rudolfa druhého, které se v roce 1583 stalo hlavním městem Habsburské monarchie.

Italští obchodníci se zabývali především prodejem luxusního zboží, které bylo v té době na císařském dvoře velmi žádané, ale největší skupinu kolonie tvořili architekti, zedníci, kameníci a štukatěři, kteří pracovali na početných stavbách královského paláce a prestižních rezidencí české šlechty. Šlechta obdivovala renesanční styl, který Italové založili a byli v něm opravdovými mistry. Italové, kteří se usadili v hlavním městě, přicházeli především z oblasti lombardských jezer mezi Milánským vévodstvím a Benátskou republikou. V Praze žili v blízkosti hradu, zatímco jejich dílny byly okolo nynějšího Malostranského náměstí, které tehdy bylo známé jako „Italské náměstí“. Kromě podhradí Italové obývali též ulici Karlova a Vlašská, která dříve nesla jméno „Italská ulice“.

V průběhu let italská kolonie rostla. To přimělo jezuitu z Klementinských kolegií, kteří byli přítomní v Praze od roku 1556 na základě pozvání ze strany Ferdinanda 1., konat od roku 1560 kázání v italštině v kostele Svatého Klementa na území Starého Města. A byli to právě jezuité, kteří začali organizovat již početnou italskou komunitu a tak se stalo, že na popud Jezuitského řádu mezi lety 1573 a 1575 (zdroje se neshodují) komunita toužila mít svou stabilní organizaci, kterou se stala Kongregace Panny Marie Nanebevzaté; instituce s charitativními a náboženskými účely inspirována mariánskou kongregací jezuitských kolegií. Kongre-

gace měla motto: „*Pro Deo et paupere*“ (Bohu a chudým) a měla dva hlavní cíle: obrana katolické víry v protestantských Čechách a realizace dobročinných činností jako pomoc chudým a potřebným, bez ohledu na jejich náboženskou víru; péče o nemocné a poslední pomazání mrtvým. První duchovní spolupracovník nové instituce byl italský Otec Blasius Montanini.

V protestantských Čechách, kde působil charismatický náboženský vůdce Jan Hus, Italská kongregace představovala jednu z katolických menšin na území a proto v roce 1580 dostala zvláštní privilegia od papeže Řehoře XIII.

V roce 1569 Italové již měli vybudovanou vlastní kapli na Starém Městě v jezuitských klementinských kolegiích, kde se konala jejich náboženská setkání. Tato kaple byla později zbořena v roce 1589, protože byla příliš malá pro komunitu, ke které se mezitím přidali noví členové a byla kompletně zrekonstruovaná začátkem roku 1590. Tato nová kaple, posvěcena v srpnu roku 1600 Monsignorem Filippo Spinellim, papežským nunciem na dvoře Rudolfa II, díky své zvláštní architektonické struktuře s oválným půdorysem si drží dodnes své přední místo v dějinách české a evropské architektury, jelikož se jedná o první příklad italské oválné kaple za Alpami. Kaple s kopulí byla ozdobena majestátní freskou s námětem Panny Marie Nanebevzaté. I přesto, že kaple byla věnována Panně Marii, vždy byla lidmi nazývána „italská kaple“, a toto jméno se stále používá.

Vytvoření této Kongregace značně přispělo k posílení soudržnosti mezi členy italské menšiny v Praze a díky její charitativní činnosti byla okamžitě pozitivně vnímána i místními lidmi a získala takovou prestiž, že v průběhu času se chtěli stát jejími členy i občané jiných národností. Kongregace neměla administrativní pozice a její řízení bylo svěřeno starším členům. Teprve později, v roce 1600, vzhledem ke stále rostoucímu počtu prováděných činností, se stala nutností volba rektora a dvou asistentů, kteří byli ve své funkci po dobu jednoho roku. Volby se konaly obvykle kolem 15. srpna každého roku při příležitosti svátku Panny Marie Nanebevzaté. Po zvolení rektor a dva asistenti, spolu s deseti radními, nominovali tajemníka, vice tajemníka a pokladníka.

V roce 1602 vzhledem k rostoucímu počtu chudých a potřebných, které členové Kongregace hostili ve svých domech, se Kongregace rozhodla koupit dům pana Domenica de Bossiho, svého váženého člena, který se nacházel ve čtvrti Malá Strana, a udělala z něho sídlo nemocnice s cílem pomoci potřebným, a to zejména dětem, které zde dostaly jak lékařskou, tak sociální pomoc. De Bossi předal své bydliště Kongregaci za symbolický poplatek. Ale brzy i tato struktura již nestačila a proto Kongregace požádala císaře Rudolfa II. o povolení k nákupu dalších domů v blízkosti nemocnice. V roce 1608 instituce obdržela od císaře Rudolfa, jenž ocenil její dobročinné aktivity, povolení ke koupi dalších nemovitostí za cílem rozšíření struktury a další významné výhody jako osvobození od všech druhů

daní a poplatků a možnost v budoucnu koupit domy a pozemky a tak dále rozšířit budovu. Tyto výsady byly později znovu potvrzeny různými panovníky jako například Marií Terezií v roce 1744. Později budova na Malé Straně byla několikrát rozšířená a dokonce ex novo přestavěná v roce 1611. Dokončena byla v roce 1617. Uvnitř nemocnice byla také jednodlní kaple, zasvěcená Panně Marii Nanebevzaté a svatému Karlovi Boromejskému, postavená v roce 1617 a vysvěcena 23. července téhož roku pražským arcibiskupem Janem Loheliusem.

Od roku 1622 uvnitř budovy nemocnice byla také otevřena škola pro italské děti a kaple byla ozdobena bohatou štukovou výzdobou od jednoho italského umělce. Z jednoduché nemocnice pro chudé, se budova v nynější Vlašské ulici stala sirotčincem a v roce 1671 si vybrala jako svého patrona Sv. Františka Borgia.

Umělecká výzdoba nemocnice je považována za jeden z největších klenotů raného pražského baroka, zatímco malby v klenbě hlavní lodi a v bočních kaplích Hlavní kaple jsou jedním z prvních barokních děl v Praze.

V následujících letech budova byla různě poškozena vlivem třicetileté války, během které se ztratil i archiv Kongregace, ale byla opět přestavěna a rozšířena o nové budovy, včetně pivovaru, který fungoval až do roku 1724. Pro představu jak důležitá byla nemocnice, stačí pomyslet na to, že podle zdrojů v roce 1779 zde bylo hospitalizováno 1187 osob.

Nemocnice Italů byla zrušena v roce 1789 z vůle Josefa II., ale Kongregace nepřestala existovat. V roce 1804 Italo-ové žijící v Praze obnovili Kongregaci pod ochranou Jeho Jasnosti arcivévody Ludvíka Salvátora Toskánského a 7. září téhož roku založili chlapecký sirotčinec. V roce 1830 byl sirotčinec opět přestěhován do historické nemocnice na Malé Straně, která byla Kongregací znovu koupena, a v roce 1839 byla jeho kaple znovu posvěcená. Sirotčinec měl na starosti výchovu mladých mužů ve věku do 15 let a nabízel nejšikovnějším chlapcům možnost pokračovat ve studiu i po tomto věku. Když v roce 1915 Itálie vstoupila do první světové války, rakouská vláda odebrala Italům správu Sirotčince, ale na konci války, se jim podařilo získat zpět vedení od nové československé vlády. Sirotčinec pokračoval ve své činnosti i přes různé problémy a nebezpečí až do roku 1941 a během druhé světové války byl zrušen a italská Kongregace, s nařízením ze dne 7. června 1942, darovala bývalou nemocnici na Malé Straně a kapli Panny Marie Nanebevzaté na Starém Městě italskému státu. Kongregace v tomto roce ukončila všechny své aktivity. Starobylé sídlo na Malé Straně, které po staletí bývalo referenčním bodem pro italskou komunitu v Praze, se od té chvíle stalo „Italským domem“ a Italským kulturním institutem (dnes „Istituto Italiano di Cultura“). Dnes je stále živým a aktivním srdcem italské komunity v České Republice.

Mauro Ruggiero

Převzato z česko-italského kulturního serveru Café Boheme www.cafeboheme.cz

Přednáška Dr. Jiřího Holuba o současném dění v Itálii

První z pravidelných přednášek našeho místopředsedy Jiřího Holuba se letos konala ve čtvrtek 9. ledna 2015 v budově na Senovážném náměstí v Praze.

Autor jako obvykle podrobně referoval o současné politické situaci v Itálii, o vládě mladého ctižádostivého premiéra Mattea Renziho, který dokáže dobře manévrovat při prosazování svých tolik potřebných reforem a v případě potřeby využívat i třeba Silvia Berlusconiho, který je v opozici.

Pavel Kopp

Srovnání italských a českých přísloví

Většina přísloví, která dnes známe, k nám přišla z antiky. Předávala se ústním podáním, máme však i četné příklady v literatuře. Řekové čerpali mnohá přísloví z Orientu, poté toto kulturní dědictví převzali Římané a zejména zásluhou sbírky **Erasma Rotterdamského** (1500) *Adagiorum collectanea* se přísloví rozšířila do různých jazykových kultur evropských národů v latinské tradici. Prísloví odedávna přitahovala zájem intelektuálů, filozofů, vědců, spisovatelů a básníků, kteří je s oblibou citovali ve svých dílech i s ilustracemi. Z nejznámějších uvádíme **Aristotela, Plauta, Erasma, Cervantese i Shakespeara**, který dokonce

použil přísloví jako názvy svých nesmrtelných komedií (1603–1605) *Measure for measure* (Něco za něco) = *Oko za oko*, *Alf is welf-that ends welf* = *Konec dobrý, všechno dobré*.

S prvními sbírkami přísloví se setkáváme v českých zemích spíše sporadicky. Objevují se v překladech bible a ve starých kronikách, např. **Kosmova** (12. stol.) a **Dalimilova** (14. stol.). Zájem o přísloví se zvýšil v době humanismu, zejména ve spisech stoupenců **Jednoty bratrské na Moravě** (Jan Blahoslav, Matěj Červenka, Jan Ámos Komenský – 16. až 17. století). Na všechny výše jmenované navázal **Josef Dobrovský** svou publikací *Českých přísloví sbírka* (1804) a později **František Ladislav Čelakovský**.

V každé literatuře se setkáváme s paremiologickými sbírkami, ale většinou chybí vícejazyčná srovnání. Pokud tyto sbírky přísloví existují, tak jsou často přeloženy, místo aby zůstaly ve své původní jazykové formě. Většinou se uvádějí poměrně vzácné sbírky: **Düiringsfeld** (1875) *Germanische und Romanische Sprichtwörter vergleichend zusammengestellt*, a zejména pak sbírka **Františka Ladislava Čelakovského** (1852) *Mudrosloví národu slovanského ve příslovích*, jehož dílo sehrálo důležitou roli v 19. století v době obrození s cílem zviditelnit český jazyk a českou kulturu v zemích Rakouska-Uherska.

Čelakovský na své práci o příslovích pracoval více než dvacet let, přestože musel čelit velkým existenčním potížím. Poté co získal profesorské místo na Karlově univerzitě v r. 1835, se zastal kritickým článkem polského povstání proti carskému útlaku a o místo přišel. Pak působil jako knihovník v rodině Kinských.

Naštěstí byl jmenován na pruskou univerzitu do Wroclavi, kde v r. 1841 zakládal katedru slavistiky. Organizační a výukové záležitosti ho odloučily od jeho milované sbírky přísloví. Po návratu na Karlovu univerzitu v r. 1849 mohl ve práci pokračovat a završil ji knižním vydáním v r. 1852. Čelakovský čerpal od Dobrovského a jeho předchůdců, z bible, z děl antických a středověkých učenců, ale především z ústního podání. Cestoval, sbíral a zapisoval „Jidovou moudrost“ v příslovích a pořekadlech ve všech slovanských jazycích. Veškeré prameny, které našel v tehdejších vzácných tištěných edicích, doložil a zachytil ve svém rukopisu. Prísloví a pořekadla v původní formě utřídil podle tématu (nikoliv jen abecedně, jako to učinil Dobrovský). Jeho cíl byl jasně vědecký (historický, folkloristický a dokumentární). Dílem Čelakovského se inspirovali např. Karel Jaromír Erben, Božena Němcová, Alois Jirásek. Na jeho sbírku později navázali např. Karel Dvořák (1976) a Vladimír Štěpánek (1978), kteří ji vydali znovu ve stručnější a srozumitelnější podobě s uvedením převážně českých přísloví.

Také v Itálii v 19. století se objevily dvě důležité paremiologické sbírky od **Giuseppe Giustiho** (1852, na něho navázal **Gino Capponi**) a **Giuseppe Pitré** (1870). Ovšem na rozdíl od Čelakovského se vymezují jen na určité teritorium, na Toskánsko a Sicílii, rovněž v původním dialektu. První sbírka je nám srozumitelná (protože toskánský dialekt se stal základem spisovné itaštiny, cf. *lingua toscana in bocca romana*), u druhé sbírky nebylo vždy snadné pochopit pravý význam sicílských přísloví.

Obsáhlou sbírku přísloví Čelakovského bychom mohli srovnat s dílem **Temistocla Franceschiho** *Atlante Paremiologico Italiano*. V 70. letech minulého století započal paremiologický výzkum výše jmenovaného atlasu na základě diplomových prací, kdy jeho studenti v různých krajích Itálie nahrávali na magnetofonový pásek a zapisovali bohatou paremiologickou a dialektologickou dokumentaci prostřednictvím *Dotazníku* = *Questionario* u starší generace. Obrovský počet přísloví vysoko předstihl očekávaný výsledek díky bohaté dialektální rozmanitosti v Itálii. Zásadou sjednocení Itálie až ve druhé polovině 19. století zaujímá dnešní Itálie první místo v Evropě v oblasti paremiologie.

Výsledkem systematického výzkumu je vydání v r. 1995 první souborné sbírky *Atlante Paremiologico Italiano* = *Italský paremiologický atlas*, obsahující cca 20 tisíc přísloví a jejich variant; v r. 2000 už zahrnoval 30 tisíc položek tematicky roztříděných do 12 kapitol (*l'uomo fisico; il pensiero e l'azione; l'uomo morale; l'amore e la famiglia; la casa - il cibo - il vesUario; l'uomo sociale; il mondo economico; il mondo vegetale; il mondo animale; il calendario; il tempo e lo spazio; il soprannaturale*). Z univerzity v Urbinu se organizace paremiologického atlasu API přesunula do Florencie, kde byl založen institut *Centro Interuniversitario di Geoparemiologia dell'Università di Firenze* s pobočkami na univerzitách v Bari, Catania, Siena, Torino a Urbino, jehož ředitelem se stal profesor Temistocle Franceschi. Zájem o paremiologii a geoparemiologii vyústil v zorganizování 1. národního setkání na Sicílii v r. 1995 a uspořádání 1. mezinárodního symposia o paremiologii v Madridu v r. 1996. Myšlenka předložit paremiologic-

ký atlas *API* ve formě informační databanky na CD-Rom místo v tištěné podobě se zdá být velkým příslibem pro budoucnost.

Při srovnávání italských a českých přísloví je vidět markantní rozdíl v odborné literatuře. Zatímco v Itálii existují četné slovníky a sbírky přísloví podle jednotlivých krajů v každém knihkupectví (např. *proverbi toscani, siciliani, veneti, umbri*), u nás jich najdeme v běžném prodeji jen minimální množství. Kdo se chce blíže zajímat o tuto problematiku, musí bádát především v knihovnách a studovat spíše historické prameny. V Itálii (stejně jako ve Francii či ve Španělsku) zájem o přísloví neupadá, u nás se přísloví považují mylně za starou veteš. Při srovnávání italských a českých přísloví jsem vycházela zejména z *Italského paremiologického atlasu* Temistocla Franceschiho a z moderních výše jmenovaných sbírek Fr. L. Čelakovského. Výraz *proverbio* = přísloví pochází z latinského slova *proverbium*, které je tvořeno z předpony *pro* a podstatného jména *verbum* = slovo. Naukou o příslovích se zabývá **paremiologie**.

Prísloví lze charakterizovat jako stručné vyjádření obecně platné zásady, rady či zkušenosti naučné povahy.

(it) *Chi è onesto va lontano.* (c) *S poctivostí nejdál dojdeš.*

(it) *Chi non ha da Dio, non lo trova dal medico.* (c) *Komu není shůry dáno, v apatyce nekoupí.* (it) *La verita va a cavallo, la bugia viene a piedi.* (c) *Lež má krátké nohy a daleko nedorazí.*

(it) *Tutti i nodi vengono al pettine.* (it) *La verita viene sempre a galia.* (c) *Na každého jednou dojde.*

V příslovích najdeme často opozici, viz přídavná jména *sano – malato / zdravý – nemocný / pieno – vuoto / plný – prázdný;*

(it) *Il sano non crede al malato.* (it) *Pancia piena non crede a quella vuota.* (c) *Sytý hladovému nevěří.*

nebo podstatná jména *rape – il serpente / včela – had, il miele – il veleno / med – jed.*

(it) *L'ape fa il miele e il maschio se lo mangia.* (c) *Od včely pochází med, od hada jed.* (c) *Pod sladkým medem tráví lidi jedem.*

Pro snadnější zapamatování přísloví často používá rým. (it) *Fratelli – coltelli. Parenti – serpenti.* (c) *Po přízni – řízni.*

(it) *Soldi risparmiati, due volte guadagnati.* (c) *Kdo šetří, má za tři. (Překlady nejsou vždy přesné, jen význam je podobný. Ital šetří 2x, Čech 3x).*

(it) *Cavato il dente, passato il dolore.* (c) *Sdělená bolest, poloviční bolest.*

Prísloví lze chápat jako určité klišé, stereotyp, často s figurativním smyslem; funkcí přísloví je nahrazovat delší, složitější, abstraktní projev.

(it) *Chi nasce tondo, non può morire quadrato.* (c) *Hlupák zůstane hlupákem.* (it) *Anche la gallina nera fa uova bianche.* (c) *I černá slepice bílá vejce nese.*

Prísloví mohou být vyjádřena přímo nebo obrazně.

(it) *Il cavallo per camminare, il mulo per caricare e l'asino per bestemmiare.* (c) *Kůň k tahu, pták k letu a člověk k práci.*

(it) La campana si conosce dal suonare e l'uomo si conosce dal parlare. (c) Po peří ptáka a po řeči člověka.

Příslloví přesně a výstižně zachytí postatu věci, uved' me např. sezónní práce nebo počasí, kdy se sedlákovi radí, jak a kdy nejlépe pracovat.

(it) A San Marco e a San Giorgio è ora di mettere il granturco. (c) Na svatého Marka zasad' oharka.

(it) Chi vuole un bel bozzolo, per San Marco lo metta. (c) Na svatého Řehoře líný sedlák, který neoře.

(it) Marzo, la serpe esce dal balzo. (c) Na svatého Jiří vylézají hadi a štíři. (V Itálii v březnu, u nás až v dubnu vylézají hadi, kdy je už teplo.)

(it) Una rondine non fa primavera. (c) Jedna vlaštovka jaro nedělá.

(it) A Santa Lucia la notte più lunga che ci sia. (c) Lucie noci upije, ale dne nepřidá.

Příslloví je často metaforou života člověka a lidské společnosti. *(it) Chi tardi arriva, male alloggia. (c) Kdo pozdě chodí, sám sobě škodí. (it) l'acqua cheta rovina i ponti. (c) Tichá voda břehy mele.*

(it) Chi semina vento raccoglie tempesta. (c) Kdo seje vítr, sklízí bouři.

(it) Il lupo perde il pelo ma non il vizio. (c) Liška srst změní, ale obyčejů nezmění. (it) Al ciuco vecchio piace l'erba fresca. (c) Mládí nekoupíš, stáří neprodáš.

Některá přísloví jsou natolik vžitá, že stačí vyslovit pouze jejich první část a posluchač si už následky domyslí.

(it) Chi la fa ... l'ospetti. (c) Jak se do lesa volá ... tak se z lesa ozývá.

Příslloví často vznikla za určitých okolností, nebo v historickém okamžiku.

(c) Dopadli jak sedláci u Chlumce. Kdo si však dnes vzpomene na povstání v r. 1775, a tak často nechápeme jeho význam; proto se nám přísloví může jevit často jako hádanka.

(it) Sol la notte vuole la candela. (c) Svíčky není třeba než do dne. Což bychom mohli vysvětlit takto: Marco Pokud nám chcete pomoci, udělejte to ve správné chvíli.,

Někdy je možné přísloví doslovně přeložit. *(it) Chi cerca – trova. (c) Kdo hledá – najde. Jindy to snadné není vůbec. Např. klasický latinský výraz Intelligenti pauca = Chytrým málo přeložený do jiného jazyka by mnoho neřekl. Pro lepší pochopení uvádíme italské přísloví: *(it) A buon intenditore poche parole. (c) Moudrému napověz, hloupého trkni. (c) Na chytrého mrkni, hloupého trkni.**

Příslloví je součástí lidové slovesnosti. Lze je tudíž chápat jako plod lidové moudrosti, jako kulturní dědictví, jež se přenáší z generace na generaci. Příslloví je metaforický výraz koncentrované lidské moudrosti a zkušeností našich předků. *(it) Volere è potere. (c) Kdo chce, ten může*

Někdo by mohl namítnout, že přísloví patří do minulosti a měla by odpočívat se starým harampádím někde v truhle na zaprášené půdě. Není to pravda. Příslloví tu žije neustále s námi a vždy se nám vybaví v pravou chvíli. Kdyby vám někdo řekl: Vyjmenuj mi pět přísloví, někteří se nezmohou ani na jedno. Máte-li rádi pří-

sloví, přečtěte si Saturnina od Zdeňka Jirotky (1942), nejlepší humoristický román 20. stol., setkáte se tak s mnoha krásnými příslovími v ústech tety Kateřiny. I naši novináři s oblibou používají přísloví. Přísloví totiž šetří místo a čas a jsou navíc velmi výstižná. (c) Vlk se nažral a vláda zůstala celá. (použito v našem tisku v r. 2005 po demisi jednoho ministra ve vládě); nebo jako reklamní slogan na oděvy v Milánu a v Brně v r. 2005: (it)

Sentirsi è bello, ma vedersi è meglio.
(c) *Lépe vypadat, méně zaplatit.*

Literatura:

Čelakovský František Ladislav (1978): Mudrosloví národu slovanského ve příslovích. Uspořádal Štěpánek Vladimír. Československý spisovatel, Praha.

Dvořák Karel (1976): Výbor z Mudrosloví národu slovanského ve příslovích od Čelakovského. Albatros.

Franceschi T., Cervini C., Guarino Amato M., Mazo M., Melis L. (2000): Atlante Paremiologico Italiano. Questionario. III!! ediz., Edizioni dell'Orso, Alessandria, LII+674.

Franceschi Temistocle (2004): Introduzione al Dizionario dei proverbi. Raccolto da Boggione Valter, Massobrio Lorenzo. I proverbi italiani organizzati per temi. 30000 detti raccolti nelle regioni italiane e tramandati dalle fonti letterarie. Utet, Torino.

Franceschi Temistocle (2005): L'impresa dell'Atlante Paremiologico Italiano. Accademia della Crusca, Firenze.

Franceschi Temistocle (2014): Sui proverbi toscani: Giuseppe Giusti e Gino

Capponi. In: La fortuna dei proverbi, identità dei popoli. Marco Besso e la sua collezione. A eura di Laura Lalli. Artemide, Roma.

Lapucci Carlo (2006): Dizionario dei proverbi italiani. Le Monnier, Firenze.

Wotkeová Zuzana (1992): Osservazioni sul/e strutture morfosintattiche dei proverbi cechi e italiani. SPFFUB L 13, ERB 22, 57–68.

Wotkeová Zuzana (1993): Proverbi rurali cechi e italiani. SPFFUB L 13, ERB 23, 19–29.

Wotkeová Zuzana (2007): Introduzione al/a paremiologia ceca e italiana. SPFFBU L 28, ERB XXXVII,261–272.

Zuzana Wotkeová

Receptář italské kuchyně

Malé focacce se šunkou

Těsto:

- 500 g mouky na pizzu
- 25 g droždí
- olivový olej extravergine
- sůl

Náplň:

- 100g parmské šunky
- rajčata
- 1 jarní cibulka
- kapary v soli
- petrželová nat'
- bazalka
- oliv. olej extr.vergine

Smíchejte mouku s 320 ml vody, špetkou soli, lžící oleje a kvasnicemi. Z těsta vytvarujte kuličky cca 25 g každá, a ponechte je přikryté asi 1 hod. kynout. Až kuličky zdvojnásobí svůj objem, vytvarujte z nich malé placičky /focaccine/ a vyskládejte je na plech s pečicím papírem. Potřete je olejem a pečte 15 min. na 200 °C. Mezitím nasekejte najemno šunku spolu s cibulí, předtím orestovanou na pánvi a hrstkou kapar, vymytých ze soli. K této směsi přidejte oloupaná, zrníček zbavená rajčata nakrájená na kousky, nasekanou petrželovou nat' a bazalku. Zakápněte olejem. Upečené focaccine ozdobte šunkovo-zeleninovou směsí a podávejte ještě teplé.

Pavel Kopp
(s využitím receptu časopisu *La Cucina Italiana*)

Z našich poboček

Jihomoravská pobočka

Při hodnocení akcí poboček jsme v minulém Zpravodaji opomněli zmínit přednášky PhDr.

Miroslavy Menšíkové Muzeum italských vlastenců na Špilberku (20. listopadu 2013) a prof. Dušana Uhlíře Smutná role Špilberku v dějinách italského Risorgimenta (29. ledna 2014).

- Členové naší pobočky SPI přispěli k projektu Morava napoleonská, který byl součástí vzpomínkových akcí ke 209. výročí bitvy u Slavkova a připomínal vstup císaře Napoleona do Brna před bitvou. Dne 22. listopadu 2014 navštívili hrad Špilberk organizátoři vzpomínkových akcí na Elbě a v Itálii. Skupina

pocházející z Itálie (Elba) a Ruska představovala císaře Napoleona s jeho suitou. Představitelem Napoleona byl pan Roberto Colla. Akci organizoval spolek JK Acaballado. Členka naší pobočky Dr. Wotkeová tlumočila.

- 14. ledna 2015: návštěva katedrály sv. Petra a Pavla na Petrově. Zajímavé povídání s prohlídkou prostor chrámu spojené s varhanním koncertem, kterému předcházela podrobný výklad o chrámových varhanách, obstaral p. Petr Kolař, varhaník a regenschori v katedrále a pedagog na Konzervatoři Brno a na JAMU. Akce se zúčastnilo deset zájemců.
- 13. března: módní přehlídka s italskou večerí. Jsou v plánu vycházky po památkách brněnské architektury s italskými vlivy. Ziskání PhDr. Petra Kroupy, odborníka na toto téma zajišťuje Dr. Ciprian.

Moravskoslezská pobočka

- 23. října 2014: cestopisná přednáška Ivo Petra Sardinie: hory, moře, cyklóny
- 30. října v Opavě a 1. 11. 2014 v Novém Jičíně: koncert italské zpěvačky VERONIKY MARCHI
- 24. února: společně s Městskou knihovnou v Novém Jičíně podvečerní povídání o Benátské laguně a jejím okolí.

V Opavě a v Ostravě – kurz zaměřený převážně na konverzaci a poznávání italských realit určený pro ty, kteří si chtějí hlavně povídat. Od února 2015 zahajuje kurz pro tzv. falešné začátečníky, kurz pro mírně pokročilé, kurz pro pokročilé.

Olomoucká pobočka

pořádá ve 2. pololetí školního roku 2014/2015 kurzy italského jazyka pro všechny jazykové úrovně s italským rodilým mluvčím.

- 6. a 7. března: víkendový kurz italského jazyka Spolu do Benátek Zaměřený na Benátskou kulturu a na zajímavosti laguny.
- 6. března proběhlo slosování soutěže o víkendový pobyt v Benátkách pro dvě osoby a další hodnotné ceny.
- 17.–21. srpna: intenzivní kurz italského jazyka Týden s italštinou.

Pobočka Hradec Králové

Pobočka Hradec Králové byla v roce 2014 velmi činná, podařilo se jí uspořádat deset větších akcí, mezi které patřili dvě výstavy, několik přednášek a milé setkání se členy, ať už na kolech či při ochutnávce čokolády. V druhé polovině roku k nim patřilo:

- 7. 10. 2014 Vernisáž výstavy fotografií Krátký & Kopp – Dva pohledy na Itálii, Sto let fotografie v záběrech dvou českých fotografů, Studijní a vědecká knihovna v HK
- 22. 10. 2014 Přednáška Andree Pierallioho na téma Florencie: bývalé kulturní srdce nejen Itálie, Studijní a vědecká knihovna v HK
 - 12.11.2014 Degustace čokolády ve spolupráci s www.jordis.cz
 - 16.12.2014 Vánoční setkání členů pod stromečkem na Masarykově náměstí v HK

Na rok 2015 si pobočka pro své členy připravila opět zajímavý a pestrý program. Bude se jednat o 2 výstavy, přednášky z cyklu Bel paese a mnohá setkání, ať už nad italskou kávou, na kolech nebo pod vánočním stromečkem. Mezi již potvrzené akce patří:

- 4. 2. 2015 Přednáška Venezia má láska, Studijní a vědecká knihovna v HK
- 18. 3. 2015 Přednáška Manka Říman-

ka, Studijní a vědecká knihovna v HK

- 1. 4. 2015 Vernisáž výstavy sochaře Petra Nováka z Jaroměře, Knihovna města Hradce Králové
- květen 2015 Intenzivní kurz italštiny, setkání členů před dovolenou za účelem výuky jazyka
- září 2015 Také Italové jezdí na kolech, pokračování cyklovýletu s Martinem Trojanem

Celou činnost pobočky, jak už akce připravované či uskutečněné (a to včetně fotografií), můžete nalézt na nových webových stránkách www.prateleitaliehk.cz a nebo na facebooku www.facebook.com/prateleitaliehk

Plzeňská pobočka

- druhé pololetí školního roku 2014–2015 (únor až červen)
- kurzy italštiny pro začátečníky, pokročilé začátečníky, mírně pokročilé a pokročilé.
- Dvakrát ročně, vždy v prosinci a v červnu, pořádá Společnost pro své členy i ostatní zájemce Italský kulturní večer, který se koná vždy v jedné z plzeňských italských restaurací, aby účastníci mohli během programu ochutnávat italské speciality, pohovořit mezi sebou či seznámit se s Italy trvale žijícími na Plzeňsku. Ke slovu se může dostat každý, kdo by chtěl vyprávět o svých italských zážitcích nebo seznámit ostatní s nějakým italským fenoménem, v poslední době to byla například tematika značkových italských automobilů a motocyklů, Řím, San Marino, Sardinie, Milán, Aquileia, Umberto Eco nebo italská renesance a Leonardo da Vinci.

Rostislav Pietropaolo

OBSAH 1. ČÍSLA XX. ROČNÍKU ZPRAVODAJE SPOLEČNOSTI PŘÁTEL ITÁLIE

25. výročí založení Společnosti přátel Itálie	1
Pozvání na valnou hromadu pražské pobočky SPI	2
Zřízení funkce tajemníka SPI	3
Uhradili jste již členský příspěvek na rok 2015 a nezapomněli jste na to v loňském roce?	3
Nový italský prezident	4
Sdělení předsednictva Společnosti přátel Itálie	5
Výstava KOPP & KRÁTKÝ slavila také úspěchy v Miláně	6
Nabídka členům Společnosti přátel Itálie	7
Nabídka 5. ročníku letního kurzu italštiny Peschici, Gargano, Vieste	7
Dovolená v Toskánsku	8
Italské dny v Kroměříži	9
Půlstoletí italštiny pro samouky	11
Italská kniha o československém vědeckofantastickém filmu	11
O malíři Tizianovi z Cadore	12
Italská kongregace v Praze. Čtyři staletí příkladu charity a tolerance.	14
Přednáška Dr. Jiřího Holuba o současném dění v Itálii	17
Srovnání italských a českých přísloví	17
Receptář italské kuchyně	21
Z našich poboček	22

Na autorské a redakční přípravě tohoto čísla se podíleli

Petr Dostál, Josef Kašpar, Pavel Kopp, Denisa Kótková, Michaela Krčmová, Sandro Pascarelli, Rostislav Pietropaolo, Eva Poddaná, Mauro Ruggiero, Zuzana Wotkeová, Radka Neumannová

Jazyková korektura

Václava Smetáčková

Technická spolupráce

Zdeněk Sladký, Pavel Kopp ml., www.pavelkopp.com

ZPRAVODAJ SPOLEČNOSTI PŘÁTEL ITÁLIE

zapsán v evidenci periodického tisku pod číslem MK ČR E 14783

Vydává Společnost přátel Itálie, občanské sdružení, IČ: 00564842